

BÚCSÚ VÁRKONYI ZOLTÁNTÓL

5.

Kedves Elvtárs Barátom!

Az utolsó, le nem írható szó jogán valamit az elkötelezettségről. Ezt ma gyakran hallani. Remek pótszó, Jobb, mint az izé. Major vagy Gobbi, vagy Olthy — milyen rég láttam — vajon érti ezt a szót? En nem. Hát létezik reakciós művészet? Létezik jó, ami nem elkötelezett? Mindezt kénytelen vagyok leszögezni, mert előre félek a feketebársony méltatásoktól. Barátom! Azt a szót, hogy „elkötelezett”, rendeletileg húzassa ki a szövegekből. Tamás! Ugye, megbékéltünk? Jöttél a színházunkba (Bópeér). Hilda, ugye nincs harag? (Pisti a vérzivatarban) Lehet, hogy érzélgősnek tűnik, de Latinovics úrral most majd megbeszélem személyesen a dolgot. En voltam ő és ő volt én. Gyűlölködés, szerelem, gyűlölködés, aztán valami elsimítja a ráncokat. Ő eljátszotta Krúdyt és én mindenkinek azt lóditottam, hogy nem néztem meg a filmet... Megnéztem. Emlékkép következik. Mándy úr! Írókám! Dobjon föl ide néhány jó mondatot! Tízéves voltam, vagy annyi se. Apám, Várkonyi Titusz, kritikus és jóval halottabb már, mint én, rendszeresen kimaradozott. Enyhe kifejezés, lump volt. Világ lumpja. Talán reggel négy volt, amikor dörömböltek ajtónkon. Apám billegett a küszöbön és Krúdy Gyula. Egy óriási hallal állítottak be, a harcsa még élt, ezüstösen fickándozott. anyám, Juliska vallatta a két angyali részegét.

— Hol voltatok?

— Vadászni! — mondta Krúdy. Kiment a konyhába és pucolni kezdte a Dezsőnek elkeresztelt halat. Reggel négykor! Egy pikkely felpattant a zsebkése alól, mint egy szikra (Mándy úr! Szebben vagy egyszerűbben!), ezt a szikrát Krúdy elkapta, és odajött hozzám, leült az ágyam szélére és a pikkelyt a homlokomra ragasztotta.

— Ez a te csillagod, Muki! — rámfújta a szivarfüstjét. Kedves barátom, ezek után van jogom megkérdezni, hogy hová lett a csillag a homlokomról? Állítólag ötvenkét évig megvolt. Szerencsés ez a Várkonyi, ennek minden beüt. Nálunk ez felér egy névtelen levéllel. Nem tagadom, izgatott a menedzselés, a siker, brahista voltam, és még a popzenészeket is beinvitáltam a színházamba...

*